

Κείμενα: Αλέξης Δημαράς, Αλεξάνδρα Πατρικίου, Βενετία Αποστολίδου, Ειρήνη Οράνη, Λάμπρος Βαρελάς, Χάρης Αθανασιαδής, Ουρανία Πολυκανδριώτη, Άννα Ματθαίου, Πόπη Πολέμη, Ευαγγελία Κανταρτζή

Έκδοση Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης

Αθήνα 2010, σελ 231

(με 458 εγχρώμες και 104 α/μ εικόνες)

Η έκδοση αυτή πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία της ομώνυμης έκθεσης, που διοργάνωσε το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης με τη συνεργασία της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, με επιστημονικό σύμβουλο τον **Αλέξη Δημαρά**, την περασμένη χρονιά.

Ο παρών, εξαιρετικός από κάθε άποψη, τόμος επικεντρώνεται σε σχολικά βιβλία (αλφαβητάρια, αναγνωστικά, νεοελληνικά αναγνώσματα) γραμμένα και εικονογραφημένα από γνωστούς λογοτέχνες και καλλιτέχνες. Παρουσιάζεται η συμβολή 10 λογοτεχνών (Γ. Δροσίνης, Γ. Καζαντζάκη, Ζ. Παπαντωνίου, Α. Καρκαβίτσας, Ι. Πολέμης, Γ. Ξενοπούλου, Π. Νιρβάνας, Ε. Ουράνη, Σ. Μυριβήλης, Μυρτιώπσσα) και 15 καλλιτεχνών (Ι. Πλατύς, Κ. Μαλέας, Π. Ρούμπος, Φ. Δημητριάδης, Φ. Κόντογλου, Α. Βώτης, Γ. Κεφαλληνός, Γ. Στέρης, Π. Βυζάντιος, Β. Γερμενής, Σ. Βασιλείου, Α. Αλεβίζος, Κ. Γραμματόπουλος, Λ. Μοντεσάντου, Α. Αστεριάδης).

Η επιλογή έγινε από τα σχολικά βιβλία της λεγόμενης «γενικής εκπαίδευσης» (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας), που χρησιμοποιήθηκαν μέσα στα διοικητικά όρια του ελληνικού κράτους και η χρήση τους ήταν υποχρεωτική. Σε χωριστή ενότητα παρουσιάζονται τα βιβλία «του βουνού και της υπερορίας», που συντάχθηκαν και τυπώθηκαν στη διάρκεια του εμφυλίου και στη μετεμφυλιακή περίοδο για τις ανάγκες εκπαίδευσης των προσφυγόπουλων.

«Τα σχολικά βιβλία αποτελούν σημαντικά γραπτά τεκμήρια της εποχής τους. Τα κείμενα και οι εικόνες τους παρέχουν ενδείξεις για τις παιδαγωγικές και ευρύτερες αντιλήψεις που επικρατούσαν κατά το χρόνο της σύνταξής τους. Εξάλλου, τα βιβλία αυτά γράφτηκαν και κυκλοφόρησαν σε περιόδους γλωσσικών αγώνων και εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων. Οι συγγραφείς και οι καλλιτέχνες που συνέβαλαν στη σύνταξή τους ενεπλάκησαν με τη θέλησή τους σε μια περιπέτεια, που δε μοιάζει πολύ με την κανονική λογοτεχνική ή καλλιτεχνική δημιουργία, η οποία κατά τεκμήριο γίνεται ελεύθερα και με καλλιτεχνική, αποκλειστική, πρόθεση. Η συγγραφή σχολικών βιβλίων υπακούει σε προδιαγραφές, σε κανόνες, υφίσταται διορθώσεις ή ακόμα και ένα είδος λογοκρισίας. Τα βιβλία αυτά είναι ένα μείγμα λογοτεχνικών και παιδαγωγικών προθέσεων (τα περισσότερα εξάλλου γράφονται σε συνεργασία με παιδαγωγούς), οι δόσεις του οποίου μεταβάλλονται ανάλογα με την εποχή και τη γενικότερη εκπαιδευτική συνθήκη. Ωστόσο, το γεγονός ότι κάποιοι σημαντικοί συγγραφείς και καλλιτέχνες ασχολήθηκαν με τη συγγραφή και την εικονογράφηση σχολικών βιβλίων οδήγησε σε ιδιαίτερα ενδιαφέροντα ή και αναπάντεχα λογοτεχνικά, παιδαγωγικά και καλλιτεχνικά αποτελέσματα», διαβάζουμε στα εισαγωγικά κείμενα του τόμου.

Εμφύλινα βιβλία
22-6-2011